

**Департамент реалізації гуманітарної політики
Херсонської обласної адміністрації
КЗ «Херсонський фаховий коледж культури і мистецтв»
Херсонської обласної ради**

**«МИСТЕЦЬКИЙ СПРОТИВ ХЕРСОНЩИНИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ,
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ»**

Матеріали IV обласної науково-практичної конференції

8 травня 2024 р.

Херсон – 2024

Оргкомітет конференції

Федотова Наталія Вікторівна – в.о. директора КЗ «Херсонський фаховий коледж культури і мистецтв» ХОР, заслужена працівниця культури України, доцентка

Волинець Тетяна Григорівна – директорка навчально-методичного центру

Старюченко Наталя Анатоліївна – викладач-методист ЦК КЗ «Херсонський фаховий коледж культури і мистецтв» ХОР, кандидат мистецтвознавства

ЗМІСТ

Волгірєва-Туркова Т.І. Піснеспіви церковнослов'янською - стратити не можна помилувати або Як правильно розставити пріоритети, щоб не втратити мистецьку спадщину?	4
Волович І.Д. Педагогічні технології залучення учнів Херсонського Таврійського ліцею до самостійної творчої діяльності з музичного напрямку освітньої підготовки ліцеїста в умовах воєнного стану	6
Старюченко Н. А. Формування національної ідентичності в умовах воєнного стану	9
Томасишин І. М. Інтегровані учнівські проекти в умовах дитячої школи мистецтв	11
Холматова Н. Г. Нові можливості, нові знахідки, нові набуття викладачів «сьогодні», як супротив проти викликів війни.....	15
Шарапова О.В. Педагогічна підтримка учня-початківця у формуванні піаністичного апарату (з власного педагогічного досвіду)	18
Щедролосєва К. О. Розвиток емоційного інтелекту в мистецькому просторі: особистість виховує особистість	20
Юсіфова В.С. Юсіфова А.А., Літвінова І.В. Мініатюрна Леонтовіана	22
Яремкевич Г. Гармонія серед хаосу: викладачі-музиканти Херсонщини у новій музичній реальності війни	23

ПІСНЕСПВИ ЦЕРКОВНОСЛОВ'ЯНСЬКОЮ - СТРАТИТИ НЕ МОЖНА ПОМИЛУВАТИ АБО ЯК ПРАВИЛЬНО РОЗСТАВИТИ ПРІОРИТЕТИ, ЩОБ НЕ ВТРАТИТИ МИСТЕЦЬКУ СПАДЩИНУ?

Тетяна Волгірева-Туркова

Голова ЦК «Музично-теоретичні та хорові дисципліни»

КЗ «Херсонський фаховий коледж

культури і мистецтв» ХОР,

старший викладач

Останнім часом виникає багато питань, які стосуються виконання творів церковнослов'янською мовою, нібито вона дуже схожа на російську, а в світі подій останніх років, коли за кожний метр української землі точаться важкі бої та гинуть найкращі люди нашої країни, то взагалі повинна діяти заборона на все, що пов'язане з країною-агресоркою.

Але, чи насправді все так?

Отже, походження старослов'янської, або церковнослов'янської мови сягає вглиб віків, коли московії ще не було в проєкті. Фахівці-лінгвісти не визнають існування єдиної давньоруської живої розмовної мови, їх думка сходиться на тому, що східні слов'яни XI-XIII століть мали спільну писемно-літературну мову: або давньоруську, або старослов'янську(церковнослов'янську) чи обидві разом.

Тож звідки у церкві з'явилася церковнослов'янська мова?

У 860-х роках святі просвітники Кирило та Мефодій переклали з грецької мови на староболгарську Святе Письмо. Після хрещення Київської Русі у 988 цю мову (звану вже як старослов'янську або ж церковнослов'янську) прийняли та зробили панівною у богослужінні.

До речі, існує така концепція, що українська виділилася з праслов'янської мови. Після розпаду праслов'янської мови сформувалося п'ять діалектів, два з них – києво-поліський та галицько-подільський, які і утворили українську мову.

Тобто, мова, яку ми чуємо в церквах є мовою наших давніх пращурів.

До речі, у середньовічній Європі слов'янська мова була третьою мовою після грецької та латинської, за допомогою якої поширювалося Слово Боже.

Як з'явилася московська церква?

Центром церковного життя з X століття був Київ, звідки християнство ширилося на північ та сусідні землі.

Наприкінці XI – на початку XII ст., з початком міжусобної боротьби між руськими удільними князями за Київський престол, на північному сході постає нова держава Володимиро-Суздальське князівство. 1169 року суздальський князь Андрій Боголюбський зруйнував Київ, пограбував та спалив церкви та монастирі, вивіз багато православних святинь, ікон та коштовностей. Тоді ж відбулась перша спроба володимиро-суздальських правителів поставити собі окремого митрополита. Але патріарх Константинопольський на це не погодився.

Пізніше, у 1448 році Собор православних єпископів, «по повеленію государя», без погодження з Константинопольським патріархом, поставив на митрополита «Київського» - Іону. Ця подія вважається початком відокремлення московської церкви.

Як розвивалася культура церковного співу?

Знаменний спів - система давніх православних культових співів XII-XVII століть. Була створена на основі візантійської безлінійної нотації.

Типологічними відгалуженнями знаменого розспіву вважаються київський розспів, грецький та болгарський.

Коли руська музика почала зазнавати впливу західноєвропейської, то знаменна нотація припинила свій розвиток, зазнавши реформи Никона у XVII столітті.

Одним з найвидатніших творців партесної музики є Микола Дилецький, якого вважають творцем цілої школи мистецтва співу західного напрямку. Йому ж належить найвизначніший музикознавчий твір «Грамматика мусикійського пенія», вперше видана у Вільні, у 1677 році переписана у Смоленську, а у 1679 у Москві. Українські вчені вважають, що початково робота написана книжною українською мовою. «Грамматика» пояснює технічну суть лінійної нотної системи, партесного співу і партесної композиції.

- **партесний спів « Сіде Адам прямо Рая»**

в цьому концерті чітко прослідковується незвичний для нашого вуха старослов'янський діалект, який пізніше буде адаптований за вимовою ближче до російської.

- **партесний спів, XVII ст. « Кто не розлучит от любви Божія»**, ще один з прикладів старослов'янської мови, яка має схожість до української.

- **А.Ведель, «Блажен муж»** один з яскравих прикладів співу церковнослов'янською київським ізводом (київська літерація)

4. Блажен муж

Maestoso [Allegro]
tr

Блажен муж, иже не иже на совет нечестивых.

5 *p* *tr* *mf*

Аллилуя, аллилуя, аллилуя.

Ал. ли. лу. я, ал. ли. лу. я, ал. ли. лу. я.

Більшість композиторів, які писали свої твори для церковних богослужінь використовували церковнослов'янську мову, як канонічно затверджену.

Але згодом, по мірі того, як затягувався зашморг на все українське, церковнослов'янська мова теж видозмінювалася.

1709 р.- указом Петра І заборонено друкувати книги українською мовою, а книги, друковані церковнослов'янською звиряти з російським виданням, щоб у них ніякої різниці не було.

1726 р.- Москва дає дозвіл Київо-Печеській лаврі на друк «Акафіста Св.Варвари» за умови, щоб він був перекладений на великоруську.

1743 р.- московщина забрала з українських храмів старі українські церковні книжки та попалила їх.

1768 р.- Св.Синод наказує київському митрополиту С. Миславському, щоб в книжках, що друкує Лавра, в порівнянні з московськими « ніякої різниці і прибавок не було»

Тож чи співати твори церковнослов'янською? Особливо, якщо їх авторами є видатні Дилецький, Бортнянський, Березовський, Ведель (Ведельський), Дегтярьов (Дегтяревський), Турчанинов, Азеев (Азієв), та інші геніальні композитори, яких народила наша щедра на таланти земля? Чи подаруємо багатоталентову спадщину тим, хто вбивав та продовжує вбивати нас за нашу етнічну ідентичність?

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАЛУЧЕННЯ УЧНІВ ХЕРСОНСЬКОГО ТАВРІЙСЬКОГО ЛІЦЕЮ ДО САМОСТІЙНОЇ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З МУЗИЧНОГО НАПРЯМУ ОСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІЦЕЇСТА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Ірина Волович

вчитель музичних дисциплін вищої категорії

Херсонського Таврійського ліцею

Херсонської міської ради

Найважливіша місія мистецької освіти – виявляти, плекати і розвивати здатність кожної дитини яка виявила здібності та бажання навчатися мистецтву. Музичне мистецтво є джерелом множення духовної культури людини, сприяє становленню його ідейно-моральних якостей і світогляду в цілому. Ліцей вирішує завдання естетичного виховання, формування світогляду, художнього смаку та професійної майстерності молодих музикантів, готує активних учасників культурного середовища. Тому навчання повинно відбуватись за будь яких умов. Вчителі ліцею були вимушені адаптуватись до нових умов життя та праці при дистанційному навчанні, а останні два роки ще й під час воєнного стану. Бо головна мета навчання на музичному відділі Херсонського Таврійського ліцею - формування умінь та навичок гри на музичних інструментах: фортепіано, баян, акордеон, домра, балалайка, гітара, бандура, скрипка, віолончель, труба, флейта, кларнет, саксофон, ударні інструменти, вокал.

Складова частина музичної підготовки учнів налічує 5 напрямів: музично-теоретичний, фортепіанний, оркестровий, народних інструментів, вокально-хорових дисциплін, які формують здібності учнів до активної музично-слухової аналітичної діяльності, вмінню надавати естетичну оцінку музичному твору, авторським особливостям, розумінню історичного музичного стилю епохи, формування в учасників освітнього процесу предметної мистецької компетентності з предметів музичного мистецтва через розвиток художньо-творчого мислення та практичного втілення набутих знань та вмінь.

На музичному відділенні чотири з восьми існуючих колективів мають почесне звання «Зразковий художній колектив» - це зразковий художній колектив оркестр народних інструментів, зразковий художній колектив оркестр духових інструментів, зразковий художній колектив камерний оркестр «Allegro», зразковий хоровий колектив «Cantabile».

Зразковий художній колектив системи Міністерства освіти і науки України
Оркестр духових інструментів
Керівник:
Філенко Артем Вікторович

Зразковий художній колектив системи Міністерства освіти і науки України
Хоровий колектив «Cantabile» був створений у 1992 році на базі Херсонського Таврійського ліцею мистецтв.
Керівник:
Захоєнко Ольга Валерівна

Зразковий художній колектив системи Міністерства освіти і науки України
Оркестр народних інструментів створено в 1992 році на базі Херсонського Таврійського ліцею мистецтв.
Керівник:
Яценко Олександр Володимирович

Зразковий камерний оркестр «Allegro»
Зразковий камерний оркестр «Allegro» був заснований у 1986 році на базі Херсонського Таврійського ліцею мистецтв.
Керівник:
Захоєнко Ольга Валерівна

ЗРАЗКОВІ МУЗИЧНІ КОЛЕКТИВИ ХЕРСОНЬКОГО ТАВРІЙСЬКОГО ЛІЦЕЮ

До складу колективу входять учні та вчителі музичного відділення ліцею. Навчально-творчий процес забезпечує умови для розвитку творчих здібностей, опанування спеціальними знаннями, уміннями та навичками, виховання ціннісних орієнтацій, інтересів, смаків, потреб, формування здатності сприймати та інтерпретувати твори мистецтва, самореалізації та духовно-естетичного самовдосконалення, активує потенціал колективу, спрямований на формування творчої особистості.

До складу оркестру входять учні 5-11 класів та вчителі музичного відділення Херсонського Таврійського ліцею мистецтв.

Навчально-творчий процес колективу спрямований на формування творчої особистості засобами музичного мистецтва, в якому головну роль відіграє асоціативна пам'ять безпроблемних дитячих ролей.

Специфіка музичного мистецтва вимагає засвоєння не тільки теоретичних знань, а й, насамперед, практичного втілення завдань.

Але на жаль зараз, в умовах воєнного стану ці колективи не мають змоги проводити якісні групові репетиції. Вчителі відділення проводять індивідуальні онлайн уроки з учасниками колективів учнями 5-11 класів з предмету додатковий музичний інструмент, використовуючи месенджери Viber, Telegram та платформу Zoom. Під час уроку вивчають оркестрові партії, прослуховують записи творів з репертуару ліцейського колективу.

Індивідуальні заняття з предмету Музичний інструмент, вокал також проводяться за допомогою месенджерів Viber, Telegram та платформи Zoom.

У дистанційному форматі групові заняття хорових колективів та з музично-теоретичних дисциплін проходять на платформі «Єдина школа».

Учні 4 м класу на уроці хорового співу вивчали нові цікаві скоромовки, які сприяють розвитку чіткості дикції, мислення та уваги, удосконалюють пам'ять та увагу дітей.

На уроці сольфеджіо музиканти 5-6 класів закріплювали свої знання про вивчений інтервал "чиста квінта". Разом із вчителем Вороніною Н. Є. учні опрацювали теоретичний матеріал, згадали, які інтервали відносяться до консонансів і дисонансів, побудували чисті квінти від кожної білої клавіші, також обов'язковим елементом уроку є вокально-інтонаційні вправи і слуховий аналіз. Знання про інтервали є обов'язковими, адже з мелодичних інтервалів (звукі граються по черзі) складаються ... ЕЩЕ

Предмет "Музична грамота. Сольфеджіо" - комплексна музична дисципліна, яка включає в себе багато теоретичних і практичних вправ. Цей предмет вчить учнів "слухати музику", аналізувати її та розуміти. Саме сольфеджіо вчить чисто інтуїтивно мелодію, розвиває метроритмічні здібності, пам'ять, моторику, координацію, увагу. 30.10.23 р. учні 3-М класу на уроці сольфеджіо продовжують своє знайомство з темою: "Музичні інтервали"

Лили, лили, лили.
Пили, пили, пили.
Лили, лили діти.
Пили, пили квіти.

Інтервал квінта.
Охоплює 5 ступенів та містить 3,5 тони.
Позначається - ч5.
(чиста квінта)
Консонуючий інтервал.

При - ма, се - кун - да, тер - ці - я, квар...

187. Побудувати всі названі звуки втору гармонічної чисті октави за зразком:

ЗАСОБИ МУЗИЧНОЇ ВИРАЗНОСТІ
МЕЛОДІЯ, РИТМ, ТЕМП
Урок вокального ансамблю в 5-6 класах

МЕЛОДІЯ - ОДНОГОЛОСНА ПОСЛІДОВНІСТЬ МУЗИЧНИХ ЗВУКІВ

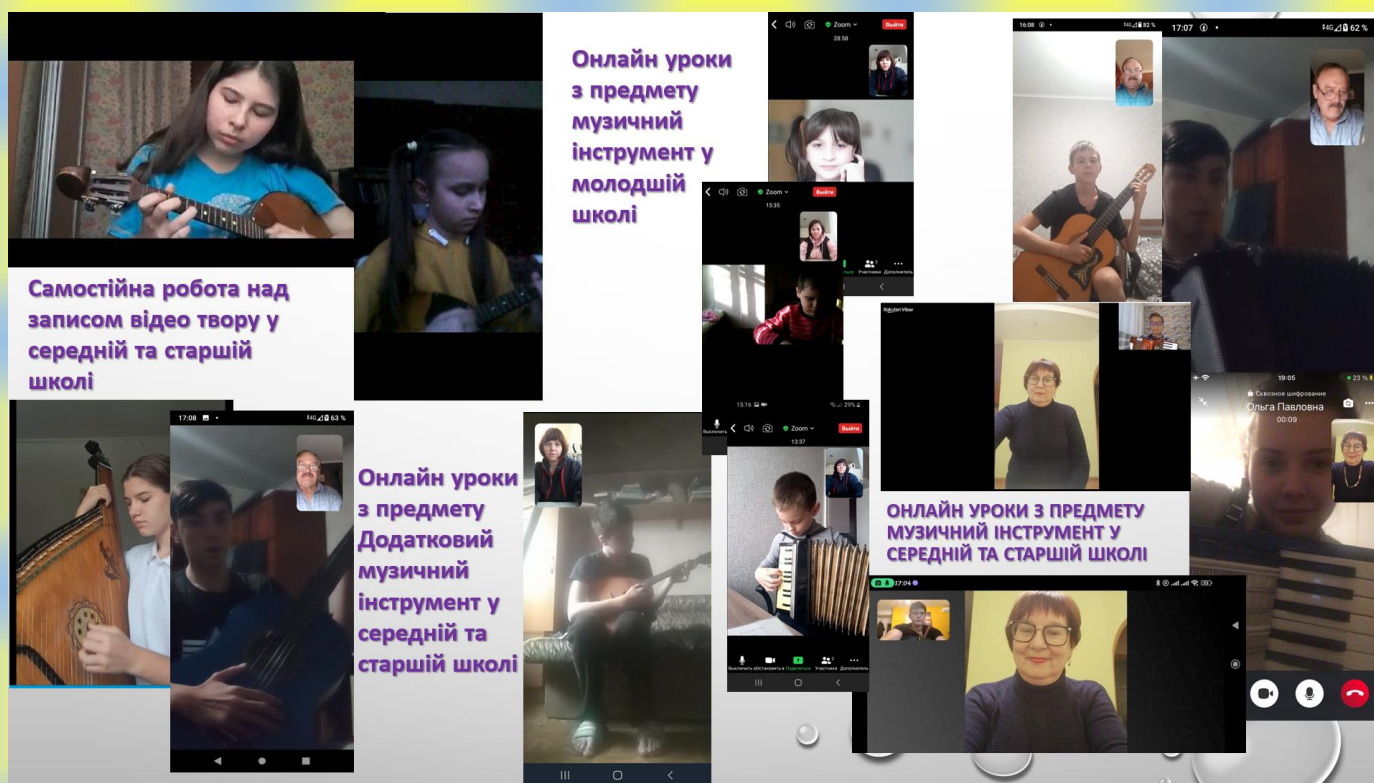
Групові заняття з музично-теоретичних та хорових дисциплін на платформі Єдина Школа

Під час своїх занять вчителі музичного відділення застосовують методичні прийоми, які можуть зацікавити дітей та урізноманітнити навчання. Це різні дидактичні активності: презентації, відео концертів, відео уроків, ігри, музичні ребуси, загадки, вікторини, музичні мультфільми, дитячі музичні програми.

Оскільки більшість дітей, які виїхали з Херсону, не мають свого власного музичного інструменту, опанування навчальних програм з предмету музичний інструмент учнями ускладнюється.

З такими учнями індивідуальні уроки – це насамперед поглиблення теоретичних компетентностей. Разом з учнем проводиться аналіз запланованого музичного твору: відомості про композитора, форма музичного твору, які особливості виконання має твір (темп, штрихи, динамічні нюанси, технічні складнощі, тощо). Виконуються вправи для тренування ігрового апарату без інструменту. Даються завдання для самостійної роботи. Наприклад: знайти та прослухати твір в інтернеті, переписати нотний текст твору в нотний зошит, розставити самостійно апікатуру, співати нотний текст твору, виписати з нотного тексту складні ритмічні рисунки, тощо. Як що учень середньої або старшої школи, дається завдання зробити невеличку презентацію, наприклад з інформацією про автора твору.

Як що учень має інструмент, то одним з видів самостійної роботи є запис відео виконання твору. Завдання записати на відео та прислати вчителю найвдалішу спробу виконати твір, дає змогу учню прослуховувати самому свою гру, бачити, як він сидить за інструментом, аналізувати і виправляти свої помилки.

Не дивлячись на усі складнощі навчання, учні музичного відділення беруть участь у різноманітних дистанційних конкурсах та фестивалях, де отримують грамоти та дипломи.

Отже, треба зазначити, що вчителі музичних дисциплін Херсонського Таврійського ліцею вдало адаптуються до форми дистанційного навчання, винаходять різні прийоми і способи зацікавлення та взаємодії з учнями, викладання навчального матеріалу для досягнення освітніх цілей.

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Наталія Старюченко
 викладач-методист КЗ «Херсонський фаховий коледж
 культури і мистецтв» ХОР,
 кандидат мистецтвознавства

Херсонський фаховий коледж культури і мистецтв сьогодні в умовах військового стану продовжує активно працювати як навчальний заклад фахової передвищої освіти з підготовки фахових молодших бакалаврів. І не дивлячись на те, що формат роботи залишається дистанційним, освітній процес стабілізувався, комунікація повністю налагоджена. Звичайно форс мажорні обставини бувають зі зв'язком, бо Херсон обстрілюють 24/7, деякі студенти коледжу знаходяться на

окупованій території, але, навіть в цих ситуаціях, викладачі швидко орієнтуються і знаходять вихід з положення.

І сьогодні особливо необхідно наголосити на тому, що помітно домінуючою у навчальному процесі стала проблема формування національної ідентичності у здобувачів освіти.

Логічним і доцільним тут є порівняння наших сьогоднішніх реалій з подіями в освітньому, просвітньому, культурному, мистецькому житті України часів національно-визвольних рухів у 1917–1921 рр., які висвітлюються в багатьох розвідках українських істориків і культурологів, зокрема в працях А. Жуковського, В. Шейка та Л. Тишевської, О. Павлової, у низці розділів монографії «Історія української музики» (Т. 4) та ін., і характеризуються, насамперед, небувалим зростанням усвідомлення українцями своєї національної культурної ідентичності. Подібно до тих процесів, які відбувалися сторіччя тому, саме зростання національної ідентифікації сьогодні має велике значення для Перемоги і для відновлення України у повоєнний час.

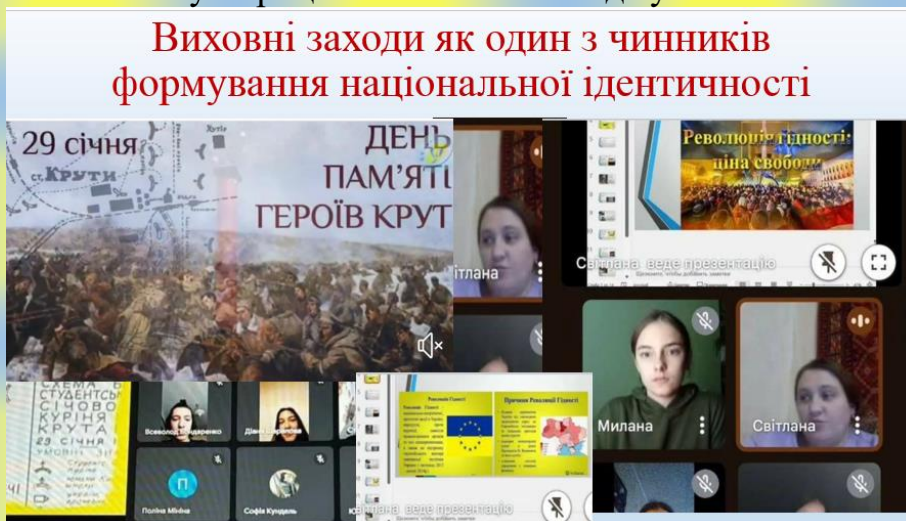
Формування національно-культурної ідентичності, як відомо, ґрунтується на національному світогляді, національній культурі, мові, національній ідеї. В навчальному процесі нашого коледжу на виховання національної ідентичності

спрямовані всі чинники – це, по-перше, оновлення репертуарної політики навчального процесу, розробка нових програм дисциплін.

Регулярно проводяться численні виховні заходи зі студентами, як, наприклад, День пам'яті героїв Крут, Міжнародний день пам'яті жертв голокосту, День Соборності України, день

збройних сил України, день Гідності і Свободи, день української писемності і мови, День Захисника і Захисниць України тощо, студентські онлайн-концерти, виставки змістовний напрямок яких трансформувався у зрівнянні із довоєнним періодом, проводилася чергова студентська конференція, на якій домінували теми, присвячені українським композиторам.

Велике значення у виховному процесі має власний приклад викладачів, які активно займаються концертно-волонтерською діяльністю. Студенти коледжу постійно беруть участь у мистецьких фестивалях

патріотичної спрямованості як онлайн так і офлайн, у Всеукраїнських конкурсах, де виборюють призіві місця, доводячи свою незламність, свою готовність чинити спротив, боротися своїми засобами за свободу, за національно-культурну ідентичність.

Отже, формування національної ідентичності зростаючої особистості є завданням державної ваги і запорукою безпеки України, її здатності протистояти ворогу і перемагати.

ІНТЕГРОВАНІ УЧНІВСЬКІ ПРОЄКТИ В УМОВАХ ДИТЯЧОЇ ШКОЛИ МИСТЕЦТВ

Ірина Томасишин

*Викладач-методист вищої категорії
КДМШ №2 ім. М. Вериківського, м. Київ*

Функція контрольних заходів полягає у перевірці та закріпленні учнями набутих знань і навичок:

1. Тестування
2. Анкетування
3. Письмові контрольні
4. Музична вікторина
5. Усне опитування, білети

6. Реферат
7. Презентація
8. Білети

1. Тестування

- + Форма, яка дозволяє швидко оцінити рівень фактологічних та понятійно-термінологічних знань учнів. Тестування можливе для усіх тем курсу.
- **негативні моменти.** Як показує практика, у гуманітарній сфері досить добре відповісти на тест спроможний навіть той учень, який має про об'єкт опитування найзагальніші уявлення (допоміжними чинниками часто виступають або саме формулювання питання, або варіанти відповідей). Крім того, тест як форма опитування не сприяє розвитку мовних навичок учня.
- **позитив:** присутність ігрового ефекту, чітке закріплення сформульованого понятійного знання **тому, рекомендується проводити тестування впродовж початкового курсу.**

2. Анкетування є більш складною формою контролю (контрольного уроку).

- **позитив:** відсутність варіативності відповідей і мобільність анкетування сприяє його зручності як форми перевірки фактологічних і понятійних знань учнів.
- **негативні моменти:** анкета не сприяє розвитку мовних навичок учнів. Разом з тим, зважаючи на позитивні моменти анкетування, рекомендується проводити його протягом усього курсу викладання предмета.

3. Письмові контрольні роботи у ігровій формі - кросворди, ребуси, заповнення різноманітних таблиць тощо.

4. Музична вікторина має бути обов'язковою формою протягом усього курсу викладання предмета.

+ вікторина є єдиним засобом закріплення і перевірки в учнів їхнього слухового досвіду. Поняття “слуховий досвід” охоплює не лише знання конкретних музичних творів, але й уміння учнів розрізняти на слух звучання вокальних та інструментальних тембрів, визначати жанр твору, регістрові, штрихові, темпово-динамічні та фактурні особливості композиції, стиль, епоху == **дуже важлива форма**

5. Форма усного опитування є найбільш складною формою контролю. Вона

вимагає актуалізації не лише фактологічних і понятійних знань учня, але й активізації пам'яті, логіки, мовлення, асоціативності. **Як зазначалося вище, уміння розповідати про музику є одним із завдань предмета “Українська та зарубіжна музична література”. Саме тому**

форма усного опитування залишається однією з провідних форм контролю. Вона повинна проводитись систематично і з постійним підвищенням вимог.

Мої робочі зошити з самих перших уроків задача розвиток мовлення, опанування професійних термінів, понять.

Для цього: додаток «Словник емоційно-образних визначень характеру музики», «елементів музичної мови» таблиці синонімів, нові поетичні форми опрацювання: синквейн, даймонд, хокку, есе, грона кластерів, кола на воді, паліндромів, акровіршів. Вправи на розвиток мовної інтонації, виразного емоційного читання. Кожна тема розкривається через синтез, інтеграцію різних видів мистецтв: один образ в музиці, поезії, літературі, живописі.

Технологія Розвитку Критичного Мислення Через Читання та Письмо == змалечку веду учнів до завершувального проєкту Учнівської Конференції.

I. Для учнів дуже важливим є творче захоплення, пізнавальність, опанування нових програм, тому мені спало на думку поєднати ці всі критерії в одній формі

Учнівської конференції.

Тобто учень обирає тему, яка його цікавить, досліджує її, обирає в процесі ракурс, пов'язує з своєю творчістю виконавською (спец, оркестр, ансамбль, загальне ф-но тощо), готує презентацію (робота над текстом, підбір аудіо, відео матеріалів, компановка, драматургія), виступ на конференції, дискусійні питання.

II. Які ж теми обирають Діти?

III. Програма

ПРОГРАМА

1. Хохлова Вероніка, 7 кл, нар. спів. Презентація на тему «Києве мій!» . До 60-річчя гімну столиці України»
2. Шефiр Григорій, 6 кл, джаз. Презентація на тему «Історія однієї пісні» Лисенка.
3. Воробійова Катерина, 8 кл, нар.спів. Презентація на тему «Українська пісня в творчості Л. ван Бетховена»
4. Бабенко Марія, 7 кл, дух. Презентація на тему «Антоніо Вівальді»
5. Росієць Софія, 7 кл, стр. Презентація на тему «Сергій Борткевич. Постромантизм».

6. Тарасенко Валерія, 7 кл,нар.спів. Презентація на тему «Творчий портрет Віктора Косенка»
7. Танчак Люба, 8 кл, фольк. Презентація на тему «Життя та творчість М.В. Лисенка»
8. Колесник Христина, 8 кл, ф-но. Презентація на тему «Фортепіанна творчість Миколи Лисенка»
9. Терент`єва Валерія, 8 кл, нар.спів. Презентація на тему «Українська народна пісня та її різноманітність»
10. Цвігун Яна, 8 кл, нар. Спів. Презентація на тему «Хор імені Григорія Верьовки та українська пісня»
11. Хохлова Юлія, 4 кл, нар. спів. Презентація на тему «Образи птахів в сучасній музиці»
12. Кагановська Єва, 7 кл, дж.спів. Презентація на тему «Стіві Вандер. Життя та творчість»
13. Рокитський-Сак Володимир, 7 кл, джаз. Презентація на тему «Бітлз»
14. Хайхан Маргарита, 8 кл, дж. спів. Презентація на

тему «Great Ella»

15. Мірошніченко Ліза, 8 кл, ф-но. Презентація на тему «Джаз в Україні»
16. Салан Михайло, 8 кл, ударн. «Сіті-тур: музичний Інгольштадт»
17. Глінська Олександра, 8 кл, нар.спів. Презентація на тему «Сучасні пісні нескореної України»

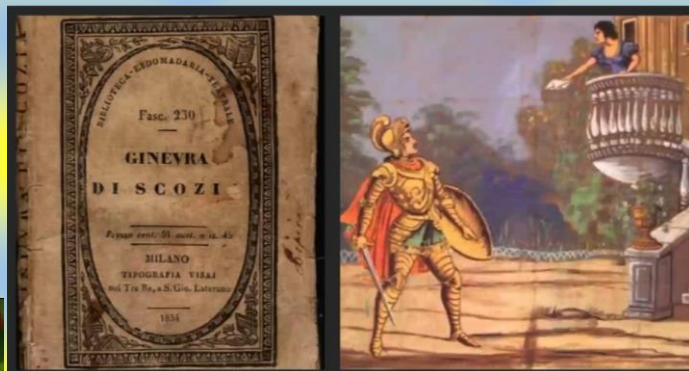
Одні проєкти дослідницькі:

Учні самі розкривали все нові і нові факти, зіставлення, імена

Це: «Історія однієї пісні»: Лисенко–Старицький, репертуар кобзарів, улюблена пісня УПА з іншим текстом, поверненні до пісні сучасників (щось середнє), джазовий переклад учня

Українська народна пісня та її різноманітність

Особлива категорія - дослідницька робота учня, що живе не в Україні, культурних традицій міста, де він проживає Інгольштадт, Німеччина, Саймон Майер

Реферативного типу «Елла Фіцджеральд», «Стіві Вандер», «Бітлз».

Окремий блок народний спів з живим виконанням нар пісень. Презентація на тему «Українська народна пісня та її різноманітність», «Хор імені Григорія Верьовки та українська пісня», «Пісні війни».

НОВІ МОЖЛИВОСТІ, НОВІ ЗНАХІДКИ, НОВІ НАБУТТЯ ВИКЛАДАЧІВ «СЬОГОДНІ», ЯК СУПРОТИВ ПРОТИ ВИКЛИКІВ ВІЙНИ

Наталія Холматова

Директорка КЗ СМО “Музична школа №3” ХМР

1. На минулій нашій зустрічі, в минулому році, піднімались спогади про те, як музичні школи під час окупації починали свою роботу. В той час кожен з тих викладачів, які залишались в окупації, відмовившись від роботи в окупаційній школі, підвергали себе величезній небезпеці, була реальна загроза того, що одного разу в їх двері голосно постукають (в найкращому випадку), в іншому - увірвуться і будуть діяти грубо та жорстко.

Ситуація в місті була дуже критична. Навчальний процес потрібно було починати.. і ми його почали. Історію нашої школи всі знають. Сьогодні я не хочу повторюватись, хочу піти далі, за часом.

2. Час плине так швидко... і вже другий рік поспіль ми не тільки живемо у війні, а ми працюємо у війні. Ми не тільки працюємо, а робимо достатньо успішні кроки в своїй роботі. Я не можу нашу роботу назвати повністю дистанційною, скоріше змішаною. Викладачі знаходять реалізацію свого професіоналізму в

таких речах, які раніше не були популярними для них раніше, і ця реалізація відбувається як в містах їх тимчасового перебування, так і в Херсоні.

3. Почну з Херсонців. Місія викладачів - навчати. Для викладачів музичної школи не є дивним і неможливим бути виконавцями, ми ж все

ж таки, музиканти. І сьогодні наші викладачі - музиканти реалізують себе, як виконавці, тим самим даруючи містянам, військовим, волонтерам, прихожанам церков свою творчість. Тільки такі подарунки можуть дорого коштувати для кожного з них, тому що Херсон знаходиться постійно під обстрілами і ніхто не знає, куди попаде наступного разу. Але, їх любов до професії, самовідданість своїй справі, рухають їх вперед за для того, щоб підтримати тих, хто сьогодні потребує того релаксу, розслаблення від музичного наповнення.

Я вважаю це супротивом від агресії ворога - "не зважаючи ні на що ми живемо і допомагаємо справитись з тривогою іншим людям".

4. В м. Чорноморськ, Одеської області тимчасово проживає наша викладач (Кіпрушкіна І.І.), яка не тільки займається своєю звичною справою, викладанням по класу фортепіано, але й організувала на базі місцевої дитячої бібліотеки проект "До - Мі - Соль-ки", що дає змогу місцевим дітям, які хочуть ближче підійти до музичного мистецтва, здобути знання.

Кожного тижня, в неділю, Дитяча бібліотека відкриває свої двері, і читальну залу наповнюють дитячі голоси...А потім вони затихають, тому що їм надзвичайно цікаво отримувати в ігровій формі знання, якісь навички.. І не всі з них є учнями нашої школи, але вже хочуть в ній навчатися.

Ще один виклик, супротив, як для мене. Чорноморськ все частіше буває під обстрілами, як вся Одещина, але і викладач, і діти всі незважаючи на зовнішні обставини, продовжують свої зустрічі, наповнюють себе прекрасним, цікавим та корисним.

5. Волонтерство. Величезний супротив! Допомога! Все за для того, щоб Перемога сталася як швидше!

Плетуться сітки, в'яжуться шкарпетки, рукавички.

Постійні донати, участь в аукціонах та заходах на підтримку ЗСУ. І в цьому наші викладачі преуспівають дуже! І ми горді цим!

Ми провели наш традиційний осінній конкурс «Таврія запрошує», де вступні внески учасників були донатами для допомоги хлопцям на Херсонському напрямленні. Було скинуто на банку більше 17.000.

Школа є співорганізатором проекту «Херсон. Форпост». Авторський проект викладача театрального відділу, Князевої Тетяни.

Взнос учасника - донат для наших котиків - морпіхів, які виборюють свободу Херсонської області.

Дистанційна робота школи не тільки внутрішня. Результати плідної роботи можна побачити на сторінці школи у ФБ.

Концерти, нагороди переможців конкурсів різних рівнів, відео - проекти, фільми.

В цьому році школа відзначає свій 50-річний Ювілей! Кожен гість нашої сторінки може

зануритися в святкову атмосферу, в творчий океан чудових проектів!

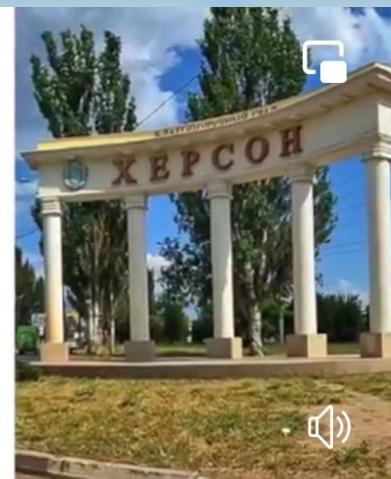
Запрошуємо всіх вас святкувати разом!

6. Ми горді тим, що кожного року наші випускники стають студентами «Херсонського фахового коледжу музичного мистецтва» і різних закладів музичної освіти.

Цей рік не буде виключенням.

Сподіваюсь, всі бажаючі піднімуться на сходинку вище і можливо стануть через декілька років нашими колегами. Культура повинна жити, нам потрібні молоді спеціалісти, які будуть мати цікаву достойну

роботу і продовжувати діло людей, які дали їм знання та зарядили любов'ю та бажанням йти по цьому шляху вперед!

ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА УЧНЯ-ПОЧАТКІВЦЯ У ФОРМУВАННІ ШАНІСТИЧНОГО АПАРАТУ (З ВЛАСНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ)

Ольга Шарапова

*Викладач вищої категорії, завідувача фортепіанним відділом,
КЗСМО «МШ№3» ХМР*

Ідея підтримки була присутня у педагогічних теоріях різних країн і в різні періоди становлення систем освіти, та була пов'язана з пошуком гуманних форм взаємодії дітей і дорослих. При цьому не виділялась як самостійна педагогічна діяльність, а розцінювалась як частина загальної діяльності викладача.

Сьогодні проблема педагогічної підтримки привертає увагу багатьох вчених як в Україні, так і поза її межами. Серед теоретиків слід назвати Ш.Амонашвілі, І.Беха, Г.Сороку, серед практикуючих провідних сучасних музикантів-викладачів – І.Мінте, М.Левандовський та багато інших.

В рамках технології педагогічної підтримки дитина відчуває себе на уроках комфортно та природньо, що мотивує її до навчання, постійного самовдосконалення та саморозвитку. Відвідування занять стає для учнів цікавим, захоплюючим, доступним та відповідним його індивідуальному розвитку. Такий підхід популяризує музичне навчання серед широких верств населення, легше відбувається поповнення контингенту школи, піднімає загальний культурний рівень українського суспільства, що є надважливим на даному етапі розвитку нашої держави.

За І.Якиманською, педагогічна підтримка – це система педагогічної діяльності, яка розкриває особистісний потенціал дитини та забезпечує розвиток індивідуальності, неповторності, самостійності особистості, що містить в собі допомогу учневі в подоланні труднощів в процесі навчання та створення ситуації успішності.

Не зважаючи на практичну необхідність вирішення завдань, пов'язаних з педагогічною підтримкою учнів музичних шкіл, слід відмітити недостатню опрацьованість досліджуваної проблеми в педагогічній літературі з методики навчання на фортепіано і потребує подальшого вивчення.

Наша мета, як викладачів, – зробити музику надбанням не тільки обдарованих дітей, які оберуть її своєю професією, але й дітей з середніми здібностями, а то й і низькими. Кожен з них може стати справжніми поціновувачем музики – активним слухачем, учасником музикування.

Я для себе відмітила такі принципи технології педагогічної підтримки:

1. Любов до дитини. Дружні відносини між викладачем та учнем.
2. Прийняття учня таким, яким він є. Скерувати процес навчання з приємного проведення часу в життєву потребу дитини.
3. Акцент на сильні сторони, а не на слабкі. Ситуація успіху.
4. Легкість та доступність викладення матеріалу. Від простого до складного.
5. Навчання завжди повинно випереджати розвиток. Але за принципом - «сьогодні» дитина матеріал виконує за допомогою дорослого, а «завтра» здатна це зробити сама.

Зараз педагогічна діяльність вимагає від вчителя бути універсальним у всіх своїх проявах, методах, засобах і формах роботи; швидко пристосовуватися до мінливих умов. Стрімко змінюється світ, змінюється дитина під впливом цих зовнішніх обставин. І найбільше дитина потребує саме психологічної підтримки.

Ми опинилися дуже в складних умовах: стан війни, руйнування, обстріли, втрати близьких, переміщення на інші місця проживання або залишення у своєму рідному місті. Всі перелічені ситуації - це стресові ситуації і вони назавжди залишать слід в кожному із нас - нас дорослих особистостях. А що ж тоді відбувається з маленькими нашими вихованцями, можна тільки уявити, які психологічні травми кожний тепер має, і, навіть, переїзд в безпечне місце, в доволі комфортні умови - це теж стрес для учнів. Психологи відносять всі ці чинники до стану ПТСР - посттравматичних стресових розладів.

Отже, в тих умовах, яких ми опинилися підтримка вчителем учня не може вміщуватися суто в допомогу у навчанні. На першому місці психологічний компонент. Урок починаємо із з'ясування як пройшов день? Що цікавого було? Які ти маєш хобі? З дівчатами ми обмінюємося своїми успіхами в рукоділлі, налагоджуємо тісний зв'язок, обмінюємося своїми роботами. Хлопці із задоволенням діляться своїми враженнями від своїх успіхів або невдач.

Дистанційна форма - перешкода, бар'єр для формування піаністичного апарату. Але я із великої кількості вправ знайшла для себе основні, які спрощують процес постановки руки в таких умовах.

1. Відчуття напруженої та розслабленої кисті – усвідомлений контроль.

2. Аплікатура. Її треба починати вчити ще до того, як дитина поставить кисть на фортепіано.

3. Вправи для пальців на столі – почергове піднімання та опускання пальців, вистукування за певними комбінаціями.

4. Тільки після вправ на столі переходимо до вправ на фортепіано. Прошу учня розслабити руку, відчуття ваги руки, похитати нею, тоді пальчики природньо закругляться. Натиснути будь-яку клавішу третім пальцем. Вчимося опорі - це можуть бути будь-які образи: і метелики, що літають з квіточки на квіточку, це й веселка - обираємо будь-які образи, що близькі дитині. Увага зосереджена на відчутті опори одного пальця і водночас розслаблені м'язів інших пальців.

5. «Вправа Шопена» – базується на аплікатурі Шопена. На три чорні клавіші ставимо три середніх пальці, перший - на МІ та п'ятий на ДО. Виконуємо кожним пальцем по п'ять, а потім по 10 разів. Працюємо кожним пальчиком по черзі, всі пальчики одночасно натискають всі клавіші, не відпускаючи, а один піднімається як найвище і опускається.

Чим ця вправа корисна: у всіх учнів є недолік грати на краю, через це кисть падає. По-перше, ця вправа допомагає підсвідомо привчити учня грати біля чорних клавіш. По-друге, формується правильна постановка; по-третє, тренуються м'язи кожного пальчика.

6. Вправа «Гусінь, що повзе по гілочці» - граємо по хроматизмам, але не як ми звикли за правилами хроматичної гами, а ставимо пальчики підряд. Це знов-таки привчає дитину грати біля чорних клавіш, а також навчає повороту кисті. Між виконанням вправи обов'язково кисть «дихає», розслабляється. Коли кисть звільняється, рука стає в природне положення і готова виконувати вправу далі. Якщо

не розслабляти кисть, рука втомлюється, приносить дискомфорт і дитина втрачає зацікавленість. А ми пам'ятаємо, що технологія педагогічної підтримки повинна базуватися на комфорті, почутті радості дитини від успіхів власної роботи.

7. П'ятипальцеві вправи. Позиційна гра. Виконуємо від кожної клавіші. Зручно її робити після вправ на столі. Назву вправі можна давати будь-яку, виходячи із уподобань дитини. Після цієї вправи вже можна переходити на вправи Ш.Ганона.

Отже, наведені вправи дієві та результативні, допомагають у формуванні та організації піаністичного апарату початківця. Я їх використовую в своїй педагогічній діяльності, вважаю корисними і можу поради́ти молодим викладачам, які тільки почали свою педагогічну кар'єру.

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРІ: ОСОБИСТІСТЬ ВИХОВУЄ ОСОБИСТІСТЬ

*Катерина Щедролюєва,
кандидатка педагогічних наук,
доцентка, викладач-методист,
заступниця директора з
навчально-методичної роботи
КЗ СМО «Музична школа № 3»
Херсонської міської ради*

«Цей дощ надовго. Говорю це не про термін війни, а про термін потрясіння, його масштаб». Ці слова Сергія Жадана точно і правдиво дають зрозуміти саме масштаби завдань на майбутнє, що постають перед освітою у сфері культури. Ми травмовані цією страшною війною – геноцидом українського народу.

Пророчі слова Блаженнішого Святослава Шевчука стосуються й нас, викладачів: «Я думаю, що багато людей будуть зраненими. І тому ми – медики, психологи, духовні наставники – мусимо скоординувати всі свої зусилля для того, щоб лікувати рани війни. Ми вже до цього приступили – наприклад, бачимо, якими зраненими люди виходять з того драматичного досвіду евакуації. Той, хто пережив бомбардування та обстріли, пережив реальну небезпеку смерті, той, хто перетерпів цю дорогу евакуації і став на шлях біженця, він уже зазнав глибоких ран. І тому зустрічаючи таких людей, прислухаючись до їхніх потреб, бажаючи виявити до них діяльну християнську любов і милосердя, ми мусимо розуміти, які болі ті люди несуть в собі, і на них адекватно відповісти».

Особливе потрясіння від жахів війни зазнала дитяча психіка. Психологічний стан українських дітей війни та готовності викладачів постійно розвивати психологічну компетентність є актуальним та своєчасним. Чи усвідомлюють усі викладачі значущість цього виклику та чи готові вони працювати над своїм психологічним станом та емпатично відчувати стан здобувачів мистецької освіти різної вікової категорії й розвивати їх емоційний інтелект засобами мистецтва?

Саме, навчитись викладачу працювати з глибокою травмою як персонально, так і колективно, це надважливий виклик сьогодення, що має на меті – збереження

та відновлення ментального здоров'я, як основи розвитку емоційного інтелекту особистості.

Професійна діяльність викладача має свою специфіку, яка полягає в тому, що він впливає на особистість вихованця власною особистістю, що відображується на мотивації до навчання. Імпульс розвитку особистісного зростання є генеральною ідеєю професійної майстерності, що веде викладача на простір індивідуальної творчості у власній педагогічній системі.

Мистецький простір сприяє розкриттю творчого потенціалу особистості здобувачів мистецької освіти під час творчої, педагогічної, психологічної взаємодії з викладачем. Як зазначає лектор-музикознавець, скрипаль, піаніст, просвітник Михайло Казінік, професія викладача мистецтва має дві основні функції – культурнозбережувальну та інноваційну. Мета Вчителя в епоху Інтернету не стільки інформувати, скільки власним прикладом викликати естетичну потребу у пізнанні мистецтва та спрямувати розкриття творчого потенціалу вихованця в ньому.

Перед викладачем постають вимоги сьогодення: активізації інноваційного мислення, оволодіння інформаційними технологіями, психологічним інструментарієм, мистецтвом комунікативності, креативним підходом вирішення питань безбар'єрності музичної освіти із задоволенням духовних потреб здобувачів мистецької освіти які виїхали за кордон, молоді, яка має тригери війни; осіб з особливими потребами; здобувачів мистецької освіти старшого покоління; використання музикотерапевтичного впливу мистецтва під час культурних програм для воїнів ЗСУ та осіб, що підверглися насиллю під час окупації; усіх бажаючих без бар'єру навчатися й розвиватися духовно.

Таким чином, подальший розвиток музичної сфери визначається вибором варіантів розв'язання як окреслених проблем, так й тих, що будуть виникати у майбутньому. Адекватно виважена стратегія вирішення нагальних проблем може подолати кризу та вивести мистецьку освіту на новий якісний рівень розвитку. Сучасні виклики в освіті сфери культури під час війни та після Перемоги над ворогом це - фундаментальні проблеми від розв'язання яких залежить подальше повноцінне функціонування та розвиток в цілому всієї ступеневої ланки: «музична школа – ліцей мистецтв – фаховий коледж культури і мистецтв – консерваторія тощо».

“МІНІАТЮРНА ЛЕОНТОВІАНА”. ДОЛЯ ОДНІЄЇ МЕЛОДІЇ, ДОЛЯ ЦІЛОЇ КРАЇНИ АБО ІСТОРІЯ ПО КОЛУ?..

В. Юсіфова, І. Літвінова, А. Юсіфова
 КЗ СМО “Музична школа N-°1” ХМР

Протягом багатьох років наприкінці лютого - на початку березня фортепіанний відділ (нерідко у співпраці з колегами інших спеціальностей) проводить традиційний концерт української музики з постійною ведучою Літвіною І.В. Сучасні умови не зруйнували традицію. Вони лише перевели наші проєкти в онлайн-формат, зважаючи на безпекову ситуацію.

На цьогорічний концерт було представлено декілька номерів “Щедрика” у різних складах, інтерпретаціях та обробках. Ми могли за стандартом спробувати відібрати найкращий номер, але з’явилася ідея - зробити концерт однієї мелодії, що для нашої школи є своєрідним музичним експериментом. З одного боку інтуїтивно ми припускали, що цей проєкт може бути цікавим та надзвичайно актуальним, враховуючи історичні події, пов’язані з твором М. Леонтовича. А з іншого боку, ми розуміли, що непросто зацікавити публіку концертом, в якому дев’ять разів прозвучить одна лише тільки мелодія. Єдиним, надзвичайно переконливим, бонусом було те, ця мелодія є беззаперечним лідером дитячих і дорослих слухацьких прихильностей. І ми прийняли цей виклик та занурилися в напружену роботу.

**До 80-річчя КЗ СМО
Музична школа N-°1 ХМР**

МІНІАТЮРНА ЛЕОНТОВІАНА

КОНЦЕРТ ОДНІЄЇ МЕЛОДІЇ

КЕРІВНИК ПРОЄКТУ - ЮСІФОВА В.С.
ІСТОРИЧНІ КОМЕНТАРІ ТА МОНТАЖ КОНЦЕРТУ -
ЛІТВІНОВА І.В., ЮСІФОВА А.А.

Ми спробували розібратися в історичних хитросплетіннях і донести їх до слухачів; зробити великі історично-літературні вставки між номерами, що перетворило наш проєкт на концерт-лекцію; ми відмовилися від традиційних

“підводок” до номерів, а зосередилися на загальному викладенні теоретичного матеріалу, який намагалися художньо побудувати, обравши драматургію нарощування напруження подачі за рахунок зміщення кульмінації на фінал, а номери наших юних виконавців ми вклинили між історичними подіями. Як висловились в коментарях викладачка нашої школи: “Як гармонійно у велич історії вписані наші маленькі юні таланти!” Кульмінація емоційно представлена сучасними подіями, нашим ставленням до них і тим, що ми робимо в реальному житті. А заключення концерту сповнене надії на світле майбутнє.

Особливо прискіпливо ми поставилися до закадрового музичного супроводу. Він представлений інтонаційно схожими мелодіями та різноманітними обробками “Щедрика”, але за кадром мелодія звучить лише у варіативному викладенні. Саму тему виконують наші юні артисти. У цьому супроводі можна почути народну щедрівку “Пісню добрих побажань”, виконувану дитячими голосами, а також “Легенду” Миколи Леонтовича та Миколи Вороного, яка надихнула Симона Петлюру на створення Української Народної Хорової Капели.

Ми маємо зворотній зв'язок від наших слухачів. Ми ознайомилися з їх коментарями. І згідно висловлювань нашої публіки ми впевнилися, що обрали вдалу драматургію і цікаво подали матеріал, розрахований більшою мірою на учнів старших класів і на дорослу аудиторію. Хтось називає наш концерт історично-публіцистичною передачею, хтось фільмом, але головне, що ми нікого не залишили байдужими. І “Щедрик” М. Леонтовича знов і знов резонує з нашими серцями і продовжує робити цей світ добрішим.

ГАРМОНІЯ СЕРЕД ХАОСУ: ВИКЛАДАЧІ-МУЗИКАНТИ ХЕРСОНЩИНИ У НОВІЙ МУЗИЧНІЙ РЕАЛЬНОСТІ ВІЙНИ

Галина Яремкевич

*викладач-методист вищої категорії
Скадовської дитяча школа мистецтв
Київська музична школа №35*

Триває третій рік війни. Це і зараз важко уявити, важко усвідомити, але ми зосередимося на цьому пізніше – після нашої перемоги. Тим часом потрібно продовжувати працювати. Робота допомагає уникнути негативних думок, бо ми – викладачі, і наше покликання – сіяти розумне, добре, вічне. Зрештою, ще американський класик Рей Бредбері, натхненний подіями другої світової війни, у своєму романі “Усмішка” утверджував ідею про те, що краса врятує світ лише якщо світ врятує красу.

Уже другий навчальний рік я живу та працюю в Києві. Змінилося не лише звичне, спокійне провінційне життя, а й світ навколо. Виникла необхідність адаптуватися до нових реалій, форм і колективу, а також знайомитися з новими учнями.

Наша школа працює за власними програмами. Предмети, які я викладаю, називаються сольфеджіо, а не музична грамота і основи практичного музикування, а

також музична література, а не просто бесіди про музику. На уроках ми не лише обговорюємо матеріал, а й слухаємо музику, пишемо тести, вивчаємо біографії композиторів та особливості різних музичних стилів. Одним словом – все традиційно, зрозуміло.

Уроки проводяться парами – сольфеджіо та музична література з короткою перервою між ними. Це зручно для дітей, особливо з урахуванням великих відстаней до школи та їхньої великої завантаженості. Я звикла до цього. Кожен викладач має власні програми навчання, які можна адаптувати до рівня групи та вікових особливостей.

Перший рік моєї роботи виявився викликом у сфері музичної літератури. Російська музика та композитор і були вилучені з програми, а це вимагало перегляду підходу до викладання. Цей факт викликав у мене рефлексію про моральну неактуальність імперського мистецтва в умовах сучасної війни. Чи є морально виправданим підтримувати культурний продукт того часу, який може викликати в учнів асоціації з агресором?

Це роздумування спонукало мене до активного пошуку українських композиторів, чії твори не лише доступні для дітей, але і мають величезну естетичну цінність. Я була приємно здивована, відкривши для себе багатство української музики. Переслухавши безліч творів, я закохувалась знову у національне мистецтво, яке виражає справжню душу нашої країни. Ще до початку війни моїми улюбленими композиторами були М.П.Мусоргський та Д.Д. Шостакович. Однак зараз їхні твори здаються мені неактуальними, а їх звеличення - аморальним. Можливо, колись я ще повернуся до них, але точно не повернусь до відверто імперського М.І.Глінки.

Мені пощастило працювати в колективі з композиторками-піаністками Наталією Кузьменко та Ларисою Іваненко. Їхні яскраві дитячі твори, які ми з учнями вивчаємо на початкових етапах навчання, дозволяють нам "дихати одним повітрям" зі справжніми майстрами мистецтва. Я купую їхні збірки творів і з радістю виконую їх для своїх учнів.

Ще одним цікавим аспектом є те, що в провінційній школі, де я працювала до початку війни, процес набору учнів відбувався без обмежень, у той час, як тут встановлені вступні іспити. Майже всі учні даної школи виявили хороші природні музичні здібності, тому їх легко навчати.

Вже через рік роботи я спланувала залучити своїх учнів до участі у Всеукраїнській музичній олімпіаді «Odesa Music Olymp». Також серед захоплюючих конкурсів, які мені дуже цікаві, є "Юний лектор". Особисто я завжди любила виступати перед аудиторією, проводила безліч концертів, але це було в минулому, в іншому періоді мого життя. Тепер я намагаюся зацікавити своїх учнів у цій справі. Деякі мої учні вже готуються до сольного виступу, а інші - до організації самого заходу. Всі вони цікавляться, всі - справжні артисти. Ще один захоплюючий конкурс, який я відкрила для себе і своїх учнів, схожий на захист наукових робіт Малої академії наук. Ця подія-конференція «Crescendo» має статус міжнародного заходу і відбудеться у змішаній онлайн-офлайн формі на базі Київської музичної школи №39. Важливо підкреслити, що участь у таких заходах вимагає від музикознавця не лише мистецької майстерності, але й глибоких знань в області музичної теорії та історії, а також вміння ефективно взаємодіяти з аудиторією під час виступу в якості лектора. Тематика конференції є різноманітною, і кожен учасник може знайти для себе цікаву тему.

Учасники повинні підготувати презентації та представити їх перед аудиторією та журі. Учасники, які презентують свої роботи, виступають у якості спікерів, а їхні колеги беруть участь як модератори або опоненти. Вони ретельно вивчають роботи, підготовлюють рецензії та ставлять запитання. Участь у конференції дозволяє учням відчувати себе частиною наукової спільноти та набути першого досвіду у науковій діяльності, яка є важливою навіть для тих, хто не обрав кар'єру в науці. Конференція надає широкі можливості для розвитку молодих музикантів у Києві.

Зазначу, що скучаю за обласними Херсонськими олімпіадами. Згадую їх прекрасну організацію, цікаві форми роботи, та і просто зустрічі з однодумцями. Вірю у відновлення Херсонщини.

Також автор не може не відмітити успіхи колишніх учнів, які розселені по всьому світу. Багато з них продовжують навчання в інших містах та країнах, часто зустрічаючи виклики в організації навчання через війсьничий конфлікт. Незважаючи на це, їхня відданість музиці не знає кордонів. Учні демонструють сильний дух і рішучість, які є ключем до їхнього успіху. Отже, чекаємо перемоги та повернення до рідного міста. А поки що ми навчаємось та працюємо в нових реаліях, в нових умовах.